

Hoogstraat 42
1000 Brussel

Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel

Boudewijnlaan 9
1000 Brussel

De heer Mark DEMESMAEKER
Europees Parlement
Bât. Willy Brandt
04M057
Wiertzstraat 60
B-1047 Brussel

Brussel, 31 januari 2017

Onderwerp: Advies van het Europees Parlement over de bescherming van werknemers tegen kankerverwekkende en mutagene agentia

Geachte heer

De vakbonden maken zich grote zorgen over de bescherming van werknemers tegen de blootstelling aan kankerverwekkende en andere gevaarlijke stoffen op de arbeidsplaats. Recent stelde het 'European Chemicals Agency' (www.echa.europa.eu) via hun website een databank ter beschikking met informatie over 120.000 verschillende stoffen waaraan werknemers mogelijk worden blootgesteld. Volgens de REACH-reglementering geven naar schatting 4510 van deze stoffen aanleiding tot grote bezorgdheid, waaronder 1400 kankerverwekkende, mutagene of voor de voortplanting gevaarlijke stoffen. In België wordt het jaarlijks aantal beroepsgerelateerde kankers geschat tussen de 2600 en 5500 (4 à 8,5% van alle kankers)⁵. Voor de hele Europese gemeenschap wordt zeer conservatief het cijfer van 102.500 sterfgevallen per jaar als gevolg van een beroepskanker aangenomen⁶.

De herziening van de Europese richtlijn die werknemers beschermt tegen kankerverwekkende en mutagene stoffen is voor ons dus van primordiaal belang. We zijn dan ook blij dat de Europese Commissie de decennialange stilstand in dit dossier doorbrak met een eerste voorstel van 13 bindende grenswaarden voor blootstelling aan kankerverwekkende stoffen. We steunen ook ten volle het ontwerp-rapport van Mevrouw Ulvskog over dit voorstel van de Commissie, waarin duidelijk gewezen wordt op een aantal tekortkomingen in het voorstel en in de aanpak van de Commissie in dit dossier.

In wat volgt willen we u namens de Belgische vakbonden kort onze prioriteiten terzake voorstellen. We hopen dat ze u kunnen helpen bij de voorbereiding van het advies van het Europees parlement.

⁵ Antwoord van de Minister van werk, Kris Peeters op een parlementaire vraag terzake:

<https://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=qrva&language=nl&cfm=qrvaXml.cfm?legislat=54&dossierID=54-b057-861-0488-2015201606255.xml>

⁶ Takala J. (2014) Work-related illnesses, identification, causal factors and prevention 'safe work – healthy work – for life', Greek EU Presidency Conference Athens, 16-17 June 2014.

1. We vinden het absoluut onaanvaardbaar dat een werknemer als gevolg van een beroepsblootstelling een kanker krijgt. Uiteraard moet dit maximaal voorkomen worden. Het 'impact assessment' voor getroffen werknemers is snel gemaakt, niets dan miserie, ook voor de naaste omgeving. De kosten en baten van het huidige beleid zijn frappant: de kosten van behandeling en begeleiding van kankerpatiënten zijn volledig voor de patiënt en de gemeenschap, de baten van het verwaarlozen van preventieve maatregelen zijn voor de industrie.
2. We vragen het Europees parlement om zo snel mogelijk een advies te geven over de eerste lijst van grenswaarden zodat dat de publicatie ervan niet opnieuw op zich laat wachten. Het tempo waarmee Europa de beschermingsnormen voor werknemers harmoniseert is tot nu toe hemeltergend traag en uiterst bescheiden. Dit betekent ook duidelijk dat de discussie over de eerste lijst niet gekoppeld moet worden aan het voorstel van het tweede lijstje dat aangekondigd werd op 10 januari 2017. Dit zou de aanpassing van de richtlijn aanzienlijk kunnen vertragen.
3. Een aantal van de voorgestelde bindende grenswaarden beschermen de werknemers onvoldoende. De kans op de ontwikkeling van een kanker na een levenslange blootstelling aan die normen blijft te groot. We vragen dat de Commissie deze voorstellen herzielt en de grenswaarden naar beneden bijstelt. Voor meer concrete informatie en de motivatie hierbij verwijzen we naar het document van het Europees Vakverbond in bijlage. De grootste kans om een consensus te vinden over een lagere grenswaarde bestaat er voor de grenswaarde van zeswaardig chroom, dat longkankers veroorzaakt, veel gebruikt wordt en waarvoor de voorgestelde norm duidelijk ontoereikend is (tot 14 extra longkankers per 1000 werknemers). Ook in het advies van de Raad werd door meerdere lidstaten, waaronder België, voorbehouden gemaakt tegen de grenswaarde voor zeswaardig chroom.

Kristallijn silica is een ander voorbeeld van stof waarvoor de voorgestelde grenswaarde volledig ontoereikend is. De grenswaarde van 0,1 mg/m³ zorgt volgens US-OSHA onderzoek voor 11 tot 54 extra doden door longkanker bij een blootstelling gedurende de volledige loopbaan. Andere aandoeningen dan longkanker zijn bij deze grenswaarde verantwoordelijk voor 85 extra doden per 1000 werknemers. We vragen dat de grenswaarde ten hoogste gelegd wordt op 0,05mg/m³. Dit halveert het risico en is bovendien aangetoond technisch realiseerbaar. 5,3 miljoen Europese werknemers, waarvan 70% in de bouwsector, worden potentieel blootgesteld aan kristallijn silica.
4. Prioriteit is tevens het versnellen van het proces voor het tot stand komen van nieuwe bindende grenswaarden. We vrezen dat de bescheiden voortgang, onder impuls van het voorbije Nederlands voorzitterschap en een 5-tal regeringen, terug stilvalt. Het tweede lijstje van grenswaarden die de commissie op 10 januari 2017 voorstelde bevat slechts 5 nieuwe grenswaarden. In totaal werden dus 16 nieuwe grenswaarden voorgesteld, veel minder dan de belofte van de commissie om in 2016 25 nieuwe grenswaarden voor te stellen. De ambitie van de Commissie om tegen 2020 voor 50 stoffen een grenswaarde te realiseren komt ook in het gedrang. Het Europees Vakverbond maakte een lijst van een 70-tal prioritaire stoffen, die instaan voor ongeveer 80% van de blootstelling van werknemers aan kankerverwekkende stoffen. In Europa werden ondertussen ongeveer 1250 stoffen officieel erkend als kankerverwekkend. Er is nog een lange weg te gaan.
5. We dringen aan op de opname van reprotoxische stoffen (effecten op de mannelijke en vrouwelijke vruchtbaarheid, het ongeboren kind en het kind tijdens de borstvoeding) in het toepassingsgebied van de Richtlijn kankerverwekkende stoffen. De algemene richtlijn rond chemische agentia, waaronder de reprotoxische stoffen nu vallen, biedt absoluut onvoldoende garanties. Op Belgische niveau hebben we al een stap vooruit gezet en heeft de minister van werk, Kris Peeters, een voorstel gedaan om reprotoxische stoffen op te nemen in onze wetgeving kankerverwekkende stoffen. We wachten momenteel op een definitieve beslissing.
6. Een kanker ontwikkelt zich in vele gevallen pas tientallen jaren na het begin van de blootstelling en vaak na het beëindigen van de professionele activiteiten. Een levenslange medische opvolging door een deskundig bedrijfsarts tijdens en na de beroepsloopbaan is dan ook noodzakelijk. Een vroegtijdige detectie van kankers kan veel levens redden. Het is trouwens belangrijk om systematisch gegevens van blootstelling en van de gevolgen van de blootstelling aan kankerverwekkende stoffen te verzamelen en te analyseren. Een harmonisatie van deze gegevensverzameling op Europees niveau

en de creatie van een databank is bovendien meer dan wenselijk. Alleen zo kan tijdig het preventiebeleid in de ondernemingen en het wettelijk kader bijgestuurd worden.

In bijlage vindt u bovenstaande punten meer in detail uitgewerkt in het standpunt van het Europees Vakverbond.

Ondertussen konden we kennis nemen van de brief van de Europese werkgeversfederaties als reactie op het ontwerp rapport van Mw. Ulvskog. We zijn ronduit vervolgen over de soms grove onjuistheden, de teneur en de inhoud van dit schrijven. De brief doet ons op zijn minst twifelen aan de wil om de gezondheid van de werknemers te willen beschermen.

- De brief stelt onder meer dat lagere grenswaarden in het rapport wetenschappelijk niet gefundeerd zijn, niet haalbaar zijn voor de industrie, er geen meetmethoden voor bestaan en dat ze de consensus in het tripartite 'European Advisory Committee on Safety and Health' (ACSH) doorbreken. Dit is manifest onwaar. Voor sommige stoffen stelde de wetenschappelijke commissie SCOEL een lagere waarde voor, over andere werd nooit volledige consensus bereikt in het ACSH en voor alle stoffen bestaan er in een aantal Lidstaten momenteel strengere grenswaarden, wat aangeeft dat de haalbaarheid geen probleem kan zijn.
- Wat de reprotoxische stoffen betreft blijft de Europese industrie zich verzetten tegen de opname in het toepassingsgebied van de richtlijn kankerverwekkende stoffen en blijven ze hierbij dezelfde incorrecte argumenten herhalen. In tegenstelling tot wat ze beweren zijn er ook reprotoxische stoffen waarvoor geen veilige drempelwaarde kan worden vastgesteld. Bovendien beschermt de richtlijn chemische agentia werknemers onvoldoende tegen deze stoffen. Gezien de mogelijk ernstige gevolgen en bijvoorbeeld de risico's vroeg in de zwangerschap moet de nadruk liggen op een zo laag als technisch mogelijke blootstelling en waar mogelijk een volledige substitutie. Dit wordt enkel gegarandeerd door de richtlijn kankerverwekkende stoffen. De werkgevers gaan ook volledig voorbij aan de REACH-reglementering waarin reprotoxische stoffen samen met de kankerverwekkende en mutagene stoffen in dezelfde groep van de meest zorgwekkende stoffen worden geplaatst.
- Waar de industrie nog voorstander is van een 'level playing field' wanneer het over grenswaarden gaat, vinden ze dit kennelijk onbelangrijk voor het voortgezette medische opvolging van werknemers na de blootstelling. Hierover willen ze geen Europese regels, maar verwijzen ze naar de bevoegdheid van de lidstaten.

We danken u nu al voor de inspanningen in dit dossier en hopen het Europees parlement rekening wil houden met bovenstaande elementen. Uiteraard zijn we bereid om bijkomende informatie te bezorgen en indien nodig toe te lichten.

Hoogachtend,

Rudy DE LEEUW
Voorzitter ABVV

Marc LEEMANS
Voorzitter ACV

Mario Coppens
Voorzitter ACLVB

Marc GOBLET
Algemeen Secretaris ABVV

Marie-Hélène SKA
Algemeen Secretaris ACV

Oliver VALENTIN
Nationaal Secretaris ACLVB